

**CONCURSUL NAȚIONAL DE OCUPARE A
POSTURILOR DIDACTICE/CATEDRELOR
VACANTE/REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**ARTE VIZUALE
(EDUCAȚIE PLASTICĂ / EDUCAȚIE VIZUALĂ /
EDUCAȚIE ARTISTICĂ)**

**- București -
2020**

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru concursul de ocupare a posturilor didactice vacante urmărește afirmarea unor competențe profesionale prin aprofundarea unor concepte și orientări cu privire la educația artistică înțeleasă ca activitate creativă specifică și interdisciplinară de formare a tinerei generații.

La examenul de ocupare a posturilor vacante în învățământul preuniversitar se au în vedere atât însușirea temeinică și completă a conținutului teoretic pe care îl presupune limbajul vizual, istoria artelor vizuale, cât și conștientizarea funcțiilor lui practice, gramaticale și de tehnologie artistică.

Cadrele didactice care se prezintă la concursul de titularizare sunt, în general, absolvenți de doar câțiva ani ai institutelor de învățământ superior. Din acest punct de vedere, concursul trebuie să ateste următoarele:

- stăpânirea cunoștințelor generale din științele educației asimilate în facultate, cu accent pe aplicațiile lor practice (proiectare, strategii didactice, mijloace de învățământ, creativitate);
- aplicarea creativă a informațiilor din didactica specialității dobândite anterior și îmbogățite prin experiența de catedră (limbaj plastic, noțiuni de gramatică a vizualului, tehnici artistice);
- preocupări de optimizare și ameliorare a mijloacelor de accesibilizare a conținutului programei școlare în funcție de particularitățile de vârstă și individuale ale copiilor;
- calitatea documentării privind zone ale vizualului de interes în școala actuală: comunicare vizuală, vizualul în media socială, mass-media, modă, publicitate etc.;
- demonstrarea unor capacități de descoperire a mijloacelor și căilor specifice de cultivare și stimulare a creativității.

Caracterul integrator și multicultural al acțiunilor reprezentative pentru disciplina Educație plastică este dezvoltat în cadrul mai larg al demersului metodic. Învățarea în artă fiind gramaticală și tehnologică (și, doar în acest sens, operațională), punerea în aplicare a acestui conținut implică, din partea profesorilor, motivații de inovare și descoperire a unor strategii, modalități tehnice, mijloace și forme active pentru stimularea creativității vizuale a elevilor.

Acesta este obiectivul fundamental al împrăștiării informației de specialitate, psihopedagogice și metodologice și criteriul evaluării muncii fiecărui cadru didactic, pe linia preconizată de reforma curriculară în curs de desfășurare în învățământul românesc de toate gradele.

COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC IN DOMENIUL ARIEI CURRICULARE ARTE – ARTE VIZUALE

Competențe în aplicarea unor principii și metode de comunicare educațională.

Competențe în domeniul teoriei, metodologiei și practicii evaluării.

Competențe în domeniul didacticii limbajului de specialitate.

Competențe legate de afirmarea propriei personalități, dorința de evoluție individuală și profesională continuă.

Competența în elaborarea unor proiecte de specialitate sau interdisciplinare, individuale și/sau comune.

Competențe de a concepe curriculum la decizia școlii.

Competențe în structurarea și argumentarea propriilor atitudini estetice față de fenomenul cultural-artistic.

Competențe în utilizarea tehnologiilor informaționale specifice comunicării vizuale.

TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ – ARTE VIZUALE (EDUCAȚIE PLASTICĂ, EDUCAȚIE VIZUALĂ, EDUCAȚIE ARTISTICĂ)

ELEMENTE DE LIMBAJ ȘI MIJLOACE DE EXPRESIE PLASTICĂ, COMPOZIȚIA PLASTICĂ ȘI DECORATIVĂ, TEHNICI ȘI PROCEDEE DE LUCRU.

A. Elemente de limbaj plastic

Definire, clasificare și ipostaze ale elementelor de limbaj plastic.

Potențele constructive și de expresie ale elementelor limbajului plastic.

Amplificarea posibilităților expresive ale elementelor de limbaj obținută prin diversificarea procedeelor tehnice.

B. Mijloace de expresie plastică

Problematica mijloacelor de expresie plastică în artele vizuale.

Contrastul, tipuri de contraste, procedee de realizare;

Acordul, acorduri cromatice, procedee de realizare;

Contribuția ritmului (poziție, direcție mișcare) în reprezentarea expresivă și decorativă a spațiului plastic;

Studiul gamelor cromatice în realizarea armoniei și unității compoziționale;

Contrastele de linie, formă, culoare și valoare și rolul lor în organizarea compozițiilor cu unul sau mai multe centre de interes.

C. Compoziția

Compoziția, modalitate de organizare a suprafeței sau spațiului și utilizare a elementelor și a mijloacelor de expresie într-un sistem unitar echilibrat și armonios;

Tipuri de compoziție;

Structuri compoziționale organizate pe baza raportului armonic al secțiunii de aur;

Studiul structurilor naturale, interpretarea și organizarea lor în compoziție;

Probleme ale unității și echilibrului în compoziția dinamică a formelor;

Expresii plastice și decorative rezultate prin asamblare, multiplicare, metamorfozare, geometrizare, eliminare, adăugare;

Amplificarea posibilităților expresive ale elementelor de limbaj obținută prin diversificarea procedeelor tehnice.

Problematica reprezentării și sugerării spațiului tridimensional, a volumului în plan, prin diferite mijloace de expresie valorică și cromatică;

D. Tehnici.

Tehnici de desen abordabile în învățământul de cultură generală: desenul în creion, în cărbune, în creioane colorate, în crete colorate, în peniță, în pensulă, laviul; materiale și instrumente folosite;

Tehnici de gravură abordabile în învățământul de cultură generală; utilizate în gravura fără acizi; pe scurt despre: monotipie, rafotipie, linogravură, xilogravură, pointe seche, litografie; instrumentele și materialele folosite;

Tehnici de pictură; suporturi, instrumente, vopsele, accesorii; pe scurt despre: acuarelă, tempera, tempera în emulsii, guașă, acrilice, pictura pe sticlă, pastelul, colajul, imprimeul textil, fresca, mozaicul, tapiseria;

Tehnici de modelaj - modelarea în lut sau plastilină a unor forme plate, sau a unor reliefuri pe diferite trepte de înălțime, a unor forme în ronde-bosse, prin diferite procedee și cu instrumente adecvate; tehnici în arta decorativă – ceramica, textile, modă;

Analiza imaginii – component fundamental a formării culturii vizuale;

Spațiul muzeal și expozițional resursă complexă de analiză și creație;

Vestimentația; modelarea imaginii umane, prin mijloace specifice.

Probleme ale publicității prin imagine vizuală.

Particularități tehnice și de limbaj în spectacolul de animație.

Probleme ale receptării mesajului artistic în artele cinetice, citirea compoziției cinetice în teatru și film;

Analiza comparativă a mijloacelor de realizare a expresiei în teatru și film.

TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ – ARTE VIZUALE - ISTORIA ARTEI UNIVERSALE ȘI ROMÂNEȘTI

Arta în Grecia antică: contextul istorico-cultural, etapizare, caracteristici, reprezentări și lucrări consacrate.

Arta Romei antice. contextul istorico-cultural, etapizare, caracteristici, reprezentări și lucrări consacrate.

Arta Evului Mediu: Occident, Bizanț și Țările Romane: construcțiile cu caracter religios și decorația sculpturală și picturală a acestora.

Renașterea: condiții istorico-culturale, caracteristicile curentului, arhitectura, artele plastice (arta lui: Sandro Botticelli, Filippo Brunelleschi, Donatello, Paolo Ucello, Masaccio, Piero della Francesca, Andrea Mantegna, Andrea del Verrocchio, Giovanni Bellini, Leonardo da Vinci, Michelangelo, Giorgione, Raffaello Sanzio, Tiziano Vecellio, Jan van Eyck, Hieronymus Bosch, Pieter Brueghel, Matthias Grünewald, Albrecht Dürer, Lucas Cranach, Hans Holbein etc.)

Manierismul: condiții istorico-culturale, caracteristicile curentului, arhitectura, artele plastice (arta lui: Benvenuto Cellini, Jacopo Tintoretto, Paolo Veronese, El Greco etc.)

Barocul și Rococo: contextul istorico-cultural, caracteristicile curentului, arhitectura, artele plastice și decorative (arta lui Caravaggio, Francisco de Zurbaran, Diego Velázquez, Nicolas Poussin, Georges de la Tour, Peter Paul Rubens, Rembrandt, Johannes Vermeer, Gian Lorenzo Bernini etc.)

Clasicismul. Arta secolului al XVII-lea în Franța: contextul istorico-cultural, caracteristicile curentului, arhitectura, artele plastice și decorative (arta lui Nicolas Poussin, Charles Le Brun etc.)

Neoclasicismul și Revoluția franceză. Stilul Empire: contextul istorico-cultural, caracteristicile curentului, arhitectura, artele plastice și decorative (arta lui: Jean Baptiste Pigalle, Antoine Watteau, Antonio Canaletto, Thomas Gainsborough, Francesco Goya, Louis David, Jean-Auguste Dominique Ingres etc.)

Romantismul: contextul istorico-cultural, caracteristicile curentului, arhitectura, artele plastice și decorative (arta lui: Theodore Gericault, Eugene Delacroix, William Turner, John Constable etc.)

Realismul: contextul istorico-cultural, caracteristicile curentului, arhitectura, artele plastice și decorative (arta lui: Camille Corrot, Jean Francois Millet, Honore Daumier, Gustave Courbet, etc.)

Impresionism, postimpresionism, neoimpresionism în arta europeană: contextul istorico-cultural, caracteristicile curentelor, artele plastice și decorative (arta lui: Claude Monet, Edgar Degas, Pierre-August Renoir, Camille Pissaro, Auguste Rodin, Georges Seurat, Paul Cezanne, Vincent van Gogh, Paul Gauguin, Paul Signac etc.)

Arta secolului XX: condiții istorico-culturale, caracteristicile curentelor, artele plastice și decorative în:

- **Symbolism** (arta lui: Odilon Redon, James Ensor, Gustav Klimt)
- **Art Nouveau, Secession, Jugendstil, Arta 1900** (arta lui: Antonio Gaudi, Gustav Klimt, Henri de Toulouse-Lautrec, Egon Schiele, Alfons Mucha, Pierre Bonnard),
- **Cubism** (arta lui: Pablo Picasso, Georges Braque, Robert Delaunay),
- **Fovism** (arta lui Henri Matisse, Andre Derain, Maurice de Vlaminck),
- **Dadaism** (arta lui: Marcel Duchamp, Francis Picabia, Man Ray),
- **Futurism** (arta lui: Umberto Boccioni, Giacomo Balla, Carlo Carra),
- **Expresionism** (arta lui: Ernst Ludwig Kirchner, Oskar Kokoschka, Vasili Kandinsky, Franz Marc, Amadeo Modigliani, Otto Dix, Emil Nolde, Edward Munch),
- **Arta abstractă** (arta lui: Vasili Kandinsky, Paul Klee, Piet Mondrian, Juan Miro, Kazimir Malevici, Alexander Rodchenko, Victor Vasarely)
- **Suprarealism** (arta lui: Giorgio de Chirico, Rene Magritte, Salvador Dali, Frida Kahlo, Alberto Giacometti etc),
- **Noul realism** (arta lui: Georgia O'Keefe, Diego Rivera, Edward Hopper),
- **Expresionism abstract** (arta lui: Jackson Pollock, Willem de Kooning, Lucio Fontana, Frank Stella, Mark Rothko etc.)
- **Arta Pop** (arta lui: Robert Rauschenberg, Andy Warhol, Roy Lichtenstein, Lucian Freud, David Hockney, Francis Bacon, Chuck Close)
- **Arta conceptuală** (arta lui: Sol LeWitt, Joseph Beuys, Joseph Kosuth, Nam June Paik, Christo și Jeanne-Claude, Richard Serra, Yoko Ono)
- **Postmodernism** (arta lui: Cindy Sherman, Jean-Michel Basquiat, Keith Haring, Anselm Kiefer, Jeff Koons, Damien Hirst, Ai Weiwei, Marina Abramovici, Yayoi Kusama Gilbert & George, Diane Arbus, Christian Boltanski, Nan Goldin, Jasper Jones, Anish Kapoor, Arnulf Rainer etc.);

Orientări culturale și artistice în arta românească a secolului al XIX-lea – arhitectura, sculptura (arta lui: Karl Storck, Ion Georgescu, Ștefan Ionescu-Valbudea), pictura (arta lui: Constantin Daniel Rosenthal, Constantin Lecca, Carol Popp Szathmary, Gheorghe Tattarescu, Theodor Aman, Nicolae Grigorescu, Ion Andreescu, Ștefan Luchian)

Personalități ale artei moderne românești în secolul al XX-lea (arta lui: Dimitrie Paciurea, Constantin Brâncuși, Ion Jalea, Oscar Han, Romulus Ladea, Octav Băncilă, Francisc Șirato, Camil Ressu, Nicolae Tonitza, Iosif Iser, Theodor Pallady, Gheorghe Petrașcu, Jean Al. Steriadi, Alexandru Ciucurencu, Corneliu Baba, Constantin Baraschi, Gheza Vida, Ștefan Szonyi, Geta Brătescu, Horia Bernea, Hans Mattis-Teutsch, Aurel Ciupe, Ana Lupaș, Cella Neamțu etc.)

METODICA PREDĂRII – ARTE VIZUALE - EDUCAȚIE PLASTICĂ, EDUCAȚIE VIZUALĂ, EDUCAȚIE ARTISTICĂ

Conceptul de alfabetizare vizuală.

Aspecte specifice ale învățării gramaticii limbajului vizual.

Fundamente psihopedagogice ale descoperii și dezvoltării aptitudinilor în domeniul artelor plastice;

Activitatea practică (de atelier), forma de organizare a procesului de învățare, a limbajului plastic și de stimulare a creativității elevilor, de organizare, desfășurare, conducere și evaluare la disciplina Educație plastică și în învățământul de artă.

Operaționalizarea demersului didactic pentru disciplina Educație plastică, Educație vizuală și Educație artistică.

Tehnici și strategii didactice stimulative și de deblocare creativă.

Aspecte psihopedagogice și metodice ale stimulării creativității elevilor.

Valorificarea experienței proprii de atelier în predarea procedeelor tehnice specific artelor vizuale.

Activitatea de joc și jocul de creație.

Aspecte specifice ale învățării gramaticii limbajului vizual; învățarea observațională, învățarea experimentală, învățarea prin exersare practică, învățarea prin analogie, învățarea intuitivă, învățarea prin deducție și descoperire, învățarea experimentală, învățarea prin analiză-sinteză, învățarea prin joc, învățarea prin proiect, învățarea prin parcurgerea etapelor oricărui proces de creație.

Spontaneitate și algoritm în asimilarea gramaticii vizualului.

Considerații metodice asupra evoluției figurii umane în creația copiilor.

Culoarea, limbaj prioritar în creația copilului și în educația plastică.

Implicații psihopedagogice și metodice în cunoașterea elevilor și în stimularea lor creativă.

Stimularea creativității și originalității plastice a elevilor prin imagini fabuloase sau fantastice, prin substituirii, deformări, divizări, combinări etc.

Ocrotirea spontaneității native specifice; stimularea creativității fiecărui elev prin tratare diferențială și personalizată.

Rolul intuiției, al experimentului și al exercițiului practic demonstrativ în învățarea tehnicilor artistice-plastice în școală.

Aspecte psihopedagogice și metodice ale formării deprinderilor de exprimare plastică.

Eficiența și limitele diferitelor metode și procedee de studiu după natură în școală.

Evaluarea performanțelor obținute de elevi în cursul procesului de învățare; modalități de evaluare specifice disciplinelor artistice; necesitatea evaluării pe baza competențelor specifice;

Tipologia exercițiilor și experimentelor practice, desfășurate în orele de educație plastică, în orele de atelier de specialitate.

Culoarea, limbaj prioritar în creația copilului și în educația plastică.

Implicații psihopedagogice și metodice în cunoașterea elevilor și în stimularea lor creativă.

Probleme metodice specifice diferitelor vârste în însușirea noțiunilor despre culoare, linie și formă spațială; aprecieri și puncte de vedere personale.

Particularități de viziune și de limbaj în compozițiile elevilor preadolescenți și adolescenți; considerații artistice și metodice.

Abordarea simultană a noțiunilor teoretice și practice în asimilarea limbajului vizual în școală, în condiții predominant practice, de atelier, cu toți elevii.

Cerințele metodice ale alcătuirii și utilizării mijloacelor didactice, în educația plastică, în activitatea de exersare și de învățare a limbajului plastic și a tehnicilor specifice.

Rolul expoziției, muzeului, concursului, excursiei de documentare etc.; educația prin artă și pentru artă a elevilor.

BIBLIOGRAFIE PENTRU TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ - EDUCAȚIE PLASTICĂ, EDUCAȚIE VIZUALĂ, EDUCAȚIE ARTISTICĂ

- Achiței, Gh., *Artă și experiență*, Ed. Albatros, București, 1974
- Achiței, Gh., *Frumosul dincolo de artă*, Ed. Meridiane, București, 1988
- Antal, F., *Clasicism și romantism*, Ed. Meridiane, București, 1971.
- Argan, G. C., *Arta modernă*, Ed. Meridiane, București, 1982.
- Arnheim, R., *Arta și percepția vizuală*, Ed. Polirom, București, 2011
- Arnheim, R., *Forța centrului vizual*, Ed. Polirom, București, 2012
- Bazin, G., *Clasic, baroc, rococo*, Ed. Meridiane, București, 1970
- Bayard Pierre, *Cum se ameliorează operele ratate*, Ed. Art, București, 2009
- Berence, F., *Renașterea italiană*, Ed. Meridiane, București, 1969.
- Berger John, *Feluri de a vedea*, Ed. Vellant, București, 2018
- Berger, R., *Descoperirea picturii*, vol. I-III, Ed. Meridiane, București, 1975;
- Berlogea, Ileana, *Teatrul și societatea contemporană*, Editura Meridiane, 1985
- Bloch, R., *Roma și destinul ei*, Ed. Meridiane, București, 1985.
- Bode, W von, *Maestrii picturii olandeze și flamande*, Ed. Meridiane, București, 1974.
- Bonnrad, A., *Civilizația greacă*, Ed. Științifică, București, 1967.
- Bouleau, M., *Geometria secretă a pictorilor*, Editura Meridiane, 1978
- Botez-Crainic Adriana, *Istoria artelor plastice*, vol. I-III, Editura Didactică și Pedagogică, 2004-2011
- Bourdieu Pierre, *Regulile artei*, Ed. Art, București,
- Biciușcă Florin, *Geometria simbolică*, Ed. Paidea, 2008
- Brion, M., *Arta abstractă*, Ed. Meridiane, București, 1972;
- Brion, M., *Pictura romantică*, Ed. Meridiane, București, 1972
- Burke, E., *Despre sublim și frumos*, Ed. Meridiane, București, 1981
- Cărăbaș Irina, *Realismul socialist cu fața spre trecut. Instituții și artiști în România: 1944-1953*, Ed. Idea Design & Print, Cluj-Napoca, 2017
- Cârnecki Magda, *Artele plastice în România 1945-1989 Cu o addenda 1990-2010*, Ed. Polirom, București, 2013

Constantin, Paul, *Arta 1900*, Ed. Meridiane, București, 1973

Cristea, M., *Sistemul educațional și personalitatea. Dimensiunea estetică*, Ed. Didactică și pedagogică, București, 1995.

Dabner David, *Design grafic. Principiile și practica designului grafic*, Ed. Rao, București, 2005

Danto, A. C., *Transfigurarea locului comun*, Ed. Idea, Cluj-Napoca, 2012

de Micheli, M., *Avangarda artistică a secolului XX*, Ed. Meridiane, București, 1968

Delvoye, C., *Arta bizantină*, vol. I-II, Ed. Meridiane, București, 1976.

Duby, G., *Arta și societatea, 980–1420* (vol. I-II), Ed. Meridiane, București, 1987.

Dumitrescu, Zamfir, *Structuri geometrico-plastice*, Ed. Meridiane, București, 1984;

Dumitrescu, Zamfir, *Caiete de perspectivă artistică*, vol. I, NOI Media Print, 2007;

Eco, Umberto (coordonator), *Istoria frumuseții*, București, Editura RAO, 2006;

Eco, Umberto (coordonator), *Istoria urâtului*, București, Editura RAO, 2007;

Elsen, A., *Temele artei* (vol. I și II), Ed. Meridiane, București, 1983

Enescu, Theodor, *Scrieri de artă, Ștefan Luchian și spiritul modern în pictura românească*, ediție îngrijită de Ioana Vlasiu, București, Editura Meridiane, 2000

Faure, E., *Istoria artei*, vol. I-V, Ed. Meridiane, București, 1970

Fleming, W., *Arte și idei* (vol. I și II), Ed. Meridiane, București, 1983

Florian, M., *Metafizică și artă*, Ed. Echinoux, Cluj, 1992

Flusser, Vilem, *Pentru o filosofie a fotografiei. Texte despre fotografie*, Cluj-Napoca, Idea Design and Print, 2003;

Gherasim, Marin, *A patra dimensiune*, Pitești, Editurii Paralela 45, 2005;

Gombrich, E.H., *O istorie a artei*, Ed. Meridiane, București, 1975.

Grigorescu, D., *Cubismul*, Editura Meridiane, București, 1972.

Grigorescu, D., *Expresionismul*, Editura Meridiane, București, 1969

Grigorescu, D., *Pop art*, Editura Meridiane, București, 1975.

Hasan, Yvonne, *Paul Klee și pictura modernă*, Ed. Meridiane, București, 1999;

Havel, M., *Tehnica tabloului*, Ed. Meridiane, București, 1988;

Heinzel Tincuța, *Artă, spațiu și memorie în epoca digitală*, Ed. Paidea, 2009

Hocke, G., R., *Lumea ca labirint*, Ed. Meridiane, București, 1973.

Hogarth, W., *Analiza frumosului*, Ed. Meridiane, București, 1981

Iacob Bogdan Teodor, *De la patos la cinism. Atitudini artistice moderne și contemporane în fața istoriei*, Ed. Eikon, 2013

Istoria artelor plastice în România, vol. I-II, Editura Meridiane, București, 1980.

Istoria ilustrată a picturii, Ed. Meridiane, București, 1973.

Joly, Martine, *Introducere în analiza imaginii*, Editura All, 1998

Julius, Anthony, *Transgresiuni. Ofensele artei*, Ed. Biblioteca Națională a României, București, 2008

Kandinsky W., *Spiritualul în artă*, Ed. Meridiane, București, 1994;

Kessler Erwin, *ceARTă*, Ed. Nemira, București, 1997

Kessler Erwin, *X:20 – O radiografie a artei românești după 1989*, Ed. Vellant, 2013

Kiraly, Aurora (coordonator), *Fotografia în arta contemporană. Tendințe în România, după 1989*, Ed. Unarte, București, 2006;

Knobler, N., *Dialogul vizual*, vol. I , II, Ed. Meridiane, București, 1983

Lăzărescu, L., *Pictura în ulei*, Editura Sigma Plus, Deva, 1996

Lhote, A., *Tratate despre peisaj si figură*, Ed. Meridiane, București, 1969.

Lutzeller, H., *Drumuri spre artă* (vol. I si II), Ed. Meridiane, București, 1986

Masek, V., E., *Arta de a fi spectator*, Editura Meridiane, 1986

Manescu, Mihail, *Mental si senzorial – identitate vizuală în secolul XX*, Bistrița, Editura Aletheia, 2006;

Millet Catherine, *Arta contemporană: istorie și geografie*, Ed. Vellant, București, 2017

Nanu, Adina, *Arta pe om*, Editura Compania, 2001

Nanu, Adina, *Artă, stil, costum*, Editura Meridiane, 1976

Nanu, Adina, *Bărbatul si moda*, Editura Polirom, Iași, 2010

Nanu, Adina, *Vezi? Comunicarea prin imagine*, Editura Vizual, 2002

Oprescu, G., *Manual de istoria artei*, Ed. Meridiane, București, 1985-1986.

Panofsky, E., *Renaștere și renașteri în arta occidentală*, Ed. Meridiane, București, 1974

Pareyson, L., *Estetica. Teoria formativității*, Ed. Universul, București, 1977

Pavel, Amelia, *Pictura românească interbelică. Un capitol de artă europeană*, Editura Meridiane, 1996

Pepino, C., *Automate, idoli, păpuși*, Editura Alma Galați, 1998

Petrovici, V., *Lumină si culoare în spectacol*, Editura Albatros, 1974

Plesu, A., *Călătorie în lumea formelor*, Ed. Meridiane, București, 1986

Popescu, T., *Concepte și atitudini estetice*, Ed. Meridiane, București, 1983

Preda Sânc, Marilena, *Arta video-digitală*, București, Editura Coresi, 2005;

Prut, C., *Dicționar de artă modernă*, Editura Albatros, 1972

Read, H., *Originea formei în artă*, Ed. Universul, București, 1971

Rewald, J., *Istoria impresionismului*, Editura Meridiane, București, 1974.

Rewald, John, *Postimpresionismul*, vol. I si II, Ed. Meridiane, București, 1978;

Riegl, A., *Istoria artei ca istorie a stilurilor*, Editura Meridiane, București, 1998.

Rosenkranz, K., *O estetică a urâtului*, Ed. Meridiane, București, 1984

K. Ruhrberg, M. Schneckenburger, C. Frike, K. Honnef, Ingo F. Walther (ed.), *Art of the 20th Century*, Taschen, 2005;

Schiller, Fr., *Scrieri estetice*, Ed. Univers, București, 1981

Sendler, Egon, *Icoana, imaginea nevăzutului. Elemente de teologie, estetica, tehnica*, București, Editura Sofia, 2005;

Sontag Susan, *Despre fotografie*, Ed. Vellant, București, 2018

Stoiciu, Florin, *Materialitatea în gravura. Tehnici și maniere*, București, Editura Tehnica, 2007;
 Stoiciu, Florin, *Tehnici și maniere ale gravurii*, București, Ed. Polirom, 2010;
 Suchianu, D., I., *Cinematograful, acest necunoscut*, Editura Dacia, Cluj, 1973
 Tatarkiewicz, W., *Istoria esteticii*, vol. I- IV, Ed. Meridiane, București, 1978
 Toma, Iulian –Dalin, *Muzeul contemporan. Programe educaționale*, Ed. Institutul European, Iași, 2007
 Vanoye, F. și Anne Goliot- Lete, *Scurt tratat de analiză filmică*, Editura All, 1995
 Velescu C.R., *Brâncuși inedit – Însemnări și corespondență*, Ed. Humanitas, București, 2004
 Vlasiu, Ioana, *Anii '20. Tradiția și pictura românească*. București, Editura Meridiane, 2000
 Zamfirescu, I., *Istoria universală a teatrului*, Editura pentru literatură universală, 1966 – 1970
 Wong Regina, *Arta minimalismului*, Ed. Baroque Books & Arts, 2017
 Woodford Susan, *Looking at pictures*, Ed. Thames & Hudson, Marea Britanie, 2018
 **** *Dicționar de arta – forme , tehnici, stiluri artistice*, vol. I , II, Ed. Meridiane, București, 1998

BIBLIOGRAFIE PE_TRU METODICA PREDĂRII - EDUCAȚIE PLASTICĂ, EDUCAȚIE VIZUALĂ, EDUCAȚIE ARTISTICĂ

Amabile, Teresa M., *Creativitatea ca mod de viață*, Ed. Știința & Tehnica, București, 1997;
 Albu Gabriel, *O psihologie a educației*, Ed. Institutul European, Iași, 2005;
 Albulescu Ion, Catalano Horațiu, *Sinteze de pedagogie generală*, Ed. Didactica Publishing House, București, 2020
 Antonesei, L., *Introducere în pedagogie. Dimensiuni axiologice și transdisciplinare ale educației*, Ed. Polirom, Iași, 2002;
 Bocoș, Mușata-Dacia, *Instruirea interactivă*, Ed. Polirom, Iași, 2013
 Ceobanu, Ciprian, *Învățarea în mediul virtual*, Ed. Polirom, Iași, 2016
 Cioca, Vasile, *Jocul de-a arta*, Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2007
 Cioca, Vasile, *Imaginea și creativitatea vizual plastică*, Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2007
 Cucos, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, 1996
 Cucos, C., *Psihopedagogie pentru examenul de definitivat si gradele didactice*, Editura Polirom, 1998
 Hardy, Tom (ed.), *Art Education in a postmodern world*, Intellect Books, Bristol, 2006
 Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Științifică, 1990
 Nicola, I., *Tratat de pedagogie școlară*, EDP, 1996
 Roco, Mihaela, *Creativitate și inteligența emoțională*, Ed. Polirom, Iași, 2004;
 Stan, Emil, *Pedagogie postmoderna*, Ed. Institutul European, Iași, 2003;
 Stan, Emil, *Managementul clasei*, Ed. Aramis, București, 2003;
 Toma, Iulian-Dalin, *Arhiva română de arte vizuale – ROVAA 2*, Ed. Printech, București, 2008;
 Toma, Iulian-Dalin, *Arhiva română de arte vizuale – ROVAA 3*, Ed. Printech, București, 2009;

Toma, Iulian-Dalin, *Muzeul contemporan. Programe educaționale*, Ed. Institutul European, Iași, 2007;

**** *Teorii ale limbajului. Teorii ale învățării*, Editura Politică, București, 1988

Notă:

Sunt obligatorii documentele școlare reglatoare valabile în anul școlar în care se susține examenul: planuri-cadru, programe școlare, programele pentru examenele și evaluările naționale și manualele cuprinse în Catalogul manualelor școlare, valabile în învățământul preuniversitar în anul susținerii examenului.